

SVET (Z) KNÍH

E-ČASOPIS KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

SEPTEMBER - OKTÓBER 2021 · ČÍSLO IV, · ROČNÍK I

KNIHOPÍSAČI

Rozhovor so spisovateľom,
muzikantom a recesistom
Braňom Jobusom

FOTOREPORTÁŽ

Prečítať leto s knižnicou
sa oplatí

LISTOVANIE

Detským časopisom
Bublina

TAKTO TO VIDÍM JA!

Recenzie na knihy Rod zeme
a krvi a Chlapec, čo nasledoval
otca do Osvienčimu

K NIŽNICA A JEJ POBOČKY

KDE NÁS NÁJDETE?

- 1 LitPark, Kukučínova 2
- 2 OD Mier, Nám. Jána Mathého 1
- 3 OC Merkúr, Němcovej 28
- 4 Nezábudka, Poľovnícka 8
- 5 Humenská 9
- 6 ZŠ Jozefa Urbana, Jenisejská 22
- 7 ZŠ Bukovecká 17
- 8 ZŠ Družicová 4
- 9 ZŠ Bruselská 18
- 10 ZŠ L. Fullu, Maurerova 22
- 11 ZŠ Belehradská 21
- 12 ZŠ Krosnianska 4
- 13 ZŠ Postupimská 37
- 14 ZŠ Fábryho 44
- 15 ZŠ sv. Cyrila a Metoda, Bernolákova 18
- 16 ZŠ Starozagorská 8
- 17 ZŠ Mateja Lechkého, Jána Pavla II., č.1
- 18 SŠ sv. Košických mučeníkov, Čordákova 50
- 19 ZŠ Janigova 2

LEGENDA

- mimoškolská pobočka
- školská pobočka
- bezbariérový prístup
- wifi
- dohovoríte sa v angličtine
- bibliobox

SVET (Z) KNÍH

E-ČASOPIS KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Redakčná rada:

Dúcsová Michaela, Mgr.
Malíková Natália, Bc.
Petáková Dominika, Mgr., PhD.
Ristvejová Viera, Ing.
Sedláková Zuzana, Bc.

Vydáva:

Knižnica pre mládež mesta Košice
Kukučínova 2
043 59 Košice

Rok vydania: 2021

Počet strán: 39

ISSN: (online vydanie) 2729-8426

Periodicita: dvojmesačník

Jazykové korektúry: Mgr. Dominika Petáková, PhD.
Grafická úprava: Bc. Natália Malíková

Máme tu september. Zasa.
Máme tu nový školský rok. Zasa.
Priskoro?

Život ide príliš rýchlo. A už to nie je len fráza. Často ho však zrýchľujeme sami. Nevieme sa dočkať víkendu, dovolenky, nového auta, bytu, výplaty, Vianoc, konca korony... a čas plynie. Občas aj nám pomedzi prsty, lebo čakáme na „lepšie“ časy. Pondelok sa stal synonymom čohosi zlého, lebo treba ísť do práce. Treba rýchlo prežiť pracovné dni a hurá víkend. Lenže s takouto filozofiou sa človek ukracuje o ďalšie dni, v ktorých sa tiež môže stať veľa skvelých vecí. Pandémia spôsobila, že mnohí ľudia spomalili, lebo nemali inú možnosť. Dlhé rána, dlhé dni, dlhé večery.

Optimisti našli množstvo dobrých vecí. Vychutnali si rannú kávu bez zhonu, pozreli si obľúbené filmy, prečítali knihy, ktoré odkladali.

Pesimisti dudrali, že stratili jar, leto, jeseň, zimu, že nemôžu ísť k moru, že im čas ušiel a nič nezažili, že sú o rok starší a ten rok bol premárneným časom.
Lenže...

Máme tu september. Zasa.
Máme tu nový školský rok. Zasa.
Priskoro?

Deti nám prirýchlo odrástli. Zo škôlkarov sú školáci a zo školákov maturanti, lebo život ide, nebude čakať, kým vy čakáte na víkend, dovolenku, nové auto, byt, výplatu, Vianoce či na koniec korony.

Tak sa zastavte. Vypite si v pokoji kávu, neplašte sa, nezrýchľujte niečo, čo i tak beží. Chodte do prírody, do ticha stromov, užite si západ slnka, pozorujte, ako plynie rieka, sledujte v noci hviezdy, ukážte deťom malý svet hmyzu i veľký svet, ktorý ich čaká. Spomaľte, nájdite si každý deň niečo, na čo sa môžete tešiť. Ranná káva s kolegyňami, obľúbené pečivo v pekárni na rohu, večerné čítanie (deťom), piatkové kino s kamoškami, výpredaj v obľúbenom obchode...

Apropo... poznáte slovo hygge? Nie? Ide jeseň. Farebné popadané listy na chodníkoch, hrubé svetle, oheň v krbe, horúca čokoláda v hrnčeku a rozčítaná kniha. Pohoda, pokoj. Ten správny čas na zoznámenie sa s novým slovom. Lebo hygge nie je dobré iba na jeseň, je to životný štýl.

Tak spomaľte, kým je ešte čas. Užite si jeseň, zimu, pondelky či soboty, užite si svoje deti i jeden druhého. Nezrýchľujte svoj život, zastavte sa a občas len tak dýchajte čerstvý vzduch alebo si sadnite na lavičku v parku a sledujte, ako sa mení svet. Nič vám neutečie.

Michaela Dúcsová

Michaela DÚCSOVÁ
šéfredaktorka

Knihovníčka Miška je vášnivá čitatelka a autorka kníh, pričom jej nákupná mánia hladko prebehla cez sto neprečítaných kníh (momentálne) v jej policiach. Uprednostňuje literatúru, v ktorej sa prepletajú časové roviny, a ak je šmrncnutá mystikou, je to pre ňu to pravé orechové. Ak ju však na knihe niečo zaujme, môže byť aj z iného súdka. Trpí bibliosiou, takže čítačku u nej nenájdete. Rada by si urobila výlet do sveta Harryho Pottera a chcela by sa naučiť cestovať v čase.

- 7 NAŠA – VAŠA KNIŽNICA
Aj výstavy sú súčasťou knižnice
- 11 DIAGNÓZA: ČITATEĽ
- 13 FOTOREPORTÁŽ
Prečítať leto s knižnicou sa oplatí
- 16 TAKTO TO VIDÍM JA!
Recenzie na YA knihy
- 18 KNIHOPÍSAČI
Rozhovor s Braňom Jobusom
- 22 POD LUPOU ODBORNÍKA
s OZ Krajina čitateľov
- 25 LISTOVANIE
časopisom Bublina
- 27 NOVINKY Z NAŠEJ POLIČKY
- 31 V KNIŽNOM BRLOHU
Po stopách knižnej histórie...
- 34 HLAVIČKA
s Alicou v krajine zázrakov
- 37 ZÁLOŽKA

Aj výstavy sú súčasťou knižnice

Knižnica v rámci svojich sprievodných aktivít rada vo svojich priestoroch sprostredkúva zaujímavé výstavy. Väčšinou ide o výstavy venované literatúre a jej tvorcom, výnimkou však nie sú ani tie obzory rozširujúce a interaktívne výstavy určené na spoznávanie ešte nepoznaného či nevideného. Tentoraz to boli nádherné porcelánové bábiky v ručne šitých dobových krojoch z čias slávnych Romanovovcov a výnimočné obrazy hendikepovaného autora Martina Kovalíka.

Výstavu bábik v ruských ľudových a svetských kostýmoch zo 17. – 19. storočia pochádzajúcich z dielní ruských umelcov sme v LitParku otvorili presne na deň detí. Určená je ale naozaj pre každého. Veľkých aj malých, pre tých, ktorí majú radi históriu, aj tých, ktorí sa dokážu potešiť pohľadom na rozprávkovú krásu porcelánových postavičiek prezentujúcich módu odievania na cárskom dvore za vlády najúspešnejšej panovníckej dynastie Romanovovcov.

Exponáty pochádzajú z rozsiahlej putovnej výstavy odprezentovanej v roku 2003 vo Východoslovenskom múzeu v rámci Európskeho kultúrneho festivalu národov a národností FEMAN 2003. Pre zaujímavosť stojí za zmienku fakt, že časť kolekcie vystavuje napríklad múzeum bábik v Dili a ďalšie sa nachádzajú v súkromných zbierkach v Nemecku, Francúzsku a Dánsku. My sme návštevníkov mohli potešiť dvadsiatimi piatimi, napríklad cárom so symbolmi moci či cárovnou s honosným klobúkom z bielej kožušiny. Ďalšie znázorňujú predstaviteľov ruskej šľachty a členov cárskeho dvora.

Ide o ručne vyrobené unikáty. Ich oblečenie je ušité z nádherných textílií, zdobené imitáciami kožušín, perál či drahých kamienkov. Ako bolo spomenuté, telá sú z porcelánu a tváre navyše maľované ručne. Umelci sa pri tvorbe riadili historickými a literárnymi prameňmi s cieľom zdokumentovať kultúrne dedičstvo, aby ho zachovali pre ďalšie pokolenia. Bábiky predstavujú nielen postavy šľachticov a dám zo spoločnosti, ale taktiež strednú či nižšiu šľachtu a obyčajný ľud. Žiaľ, nie všetky zastúpenia sa v našom výbere nachádzajú, preto sme ďalšie informácie o móde a tradíciách návštevníkom zhrnuli aspoň v stručných bodoch, aby sme tak o čosi viac priblížili zvyky a premeny behom storočí.

VÝSTAVA BÁBIK
 zo ST. PETERBURGU

Bábiky sú ručne vyrobené z textílií a z porcelánu

Zobrazujú životný štýl a zvyky obyvateľov v 17.-19. storočí.

Tradičné formy ľudového odievania sa zachovali aj vďaka výstavke, ktorú Peter L. odobril dočasne do rušičiek na začiatku 90. rokov.

Čo všetko sa teda v tých časoch nosilo a ako to vyzeralo v cárskom Rusku?

Odev tvorilo viacero vrstiev. Ich nosenie sa menilo podľa ročných období, keď sa niektoré z nich vypúšťali. Inak môžeme povedať, že boli veľmi podobné pre mužov aj ženy, rovnako pre príslušníkov vyšších či nižších tried. Samozrejme, líšili sa druhom a kvalitou použitého materiálu a typom zdobenja. Tradičné boli dlhé, nad kolená siahajúce spodné košeľe so širokými, v zápästiach stiahnutými rukávami a vyšívaním, muži ich nosili stiahnuté vyšívaným opaskom. Na nich nosili rôzne vesty, zástery a plášte (kaftany) či kabáty, väčšinou siahajúce po zem. Oblubovali červenú a modrú farbu a zlaté výšivky.

Prírodnú krásu ruských žien podčiarkovali dlhé šaty a čelenka. Ženy nosili dlhé zapletené vlasy a na nich vždy šatku alebo klobúk v tvare korunky. Typické boli vysoké bohato zdobené čelenky (kokošniki). Kým pred vydajom nosili dievčatá jeden vrkoč, ženy po svadbe už dva. Jeden mal dodávať životnú energiu im a ten druhý ich potomstvu. Vlasy mávali pevne zapletené, omotané okolo hlavy do tvaru korunky a dôsledne ukryté pred zrakmi cudzích. Mohol ich vidieť iba manžel. Zbaviť v tom čase ženu pokrývky hlavy či postrapatiť jej vlasy, podľa koncepcií 16. – 17. storočia, znamenalo veľké zneváženie. Všetky tradičné doplnky a oblečenie šila milujúca osoba, s láskou a dobrým úmyslom. Okrem atraktívneho vzhľadu mali poskytovať aj ochranu pred zlými duchmi. Na ešte lepšiu ochranu si šatstvo zdobili rôznymi druhmi dekorácií, vyšívaním a všívaním magických amuletov. Rovnako verili, že oblečenie vie absorbovať silu a ducha pôvodného majiteľa, a preto deťom šili odev zo šiat po rodičoch a starých rodičoch. Chlapcom po otcoch a dievčatám po mamičkách. Nové reformy Petra I. zo začiatku 18. storočia postupne menili nielen mestá, ale aj vzhľad obyvateľov, ktorí sa začali obliekať podľa najnovšej anglickej, francúzskej a nemeckej módy. Bol vydaný zákaz chodiť na verejnosť v pôvodnom ruskom kroji a muži sa museli vzdať svojej pýchy, brady. Porušenie zákazov sa trestalo pokutou vo výške až 100 rubľov. Výnimku dostalo len duchovenstvo a roľníci.

Vernisáž Výstavy bábik zo St. Peterburgu

Priekopníčkami novej módy, akou boli napríklad šaty so širokými sukňami a odkrytými ramenami, boli cárova manželka Katarína, jej dcéry a sestra Natália. Dvorania začali nosiť parochne a topánky na vysokých podpätkoch. Látky si dovážali z Anglicka, Francúzska a Holandska a dámy obľubovali rôzne módne doplnky ako šáliky, vejáre, dáždniky a rukavičky. Špeciálne si nechávali šiť drahé kostýmy najmä pri príležitosti konania pompéznych plesov a maškarných bállov v rezidenciách Peterfogu a Oranienbaumu. Keďže pre Rusko sú typické naozaj tuhé zimy, ďalším tradičným oblečením boli kožuchy. Zámožní dvorania s obľubou nosili tieto ťažké kožuštinové kabáty, ktoré sa vyrábali z ovčej alebo zajačej kožušiny, kvalitnejšie z kuny a veвериčky. Majetnejší sa pýšili ešte vyššou kvalitou, a to kožušinami zo sobov, líšok a bobra. Kožuchy bývali aj potiahnuté látkou a zdobené pestrými maľbami alebo zdobené drahými kameňmi a perlami.

Ak by ste sa chceli na vlastné oči presvedčiť o očarujúcej kráse bábik, máte stále príležitosť. Výstava pokračuje, môžete ju navštíviť v pobočke Nezábudka do 30. 9. 2021. Potom ju budú ešte obdivovať Bratislavčania, poputuje do Ruského centra vedy a kultúry.

Záštitu nad výstavou prevzal Vladislav Stanko, splnomocnenec mesta Košice pre rozvoj cezhraničnej spolupráce s partnerským mestom mesta Košice v Ruskej federácii – mestom Petrohrad. Gestorom výstavy je Eduard Buraš, riaditeľ Združenia FEMAN.

Všetko, čo mám rád. Takto výstižne nazval svoju prvú oficiálnu výstavu talentovaný Martin Kovalík. Kto ju mal možnosť vidieť, hneď mu muselo byť jasné, prečo tak urobil. Väčšina z vystavovaných diel zachytáva obľúbené zvieratká, ktorými sú v jeho prípade jednoznačne mačky, a nemenej obľúbenou sa u neho javí téma pestrej flóry.

Kto teda vlastne Martin Kovalík je?

My sme sa na otvorení výstavy mali možnosť o ňom dozvedieť čosi viac. Martin je bojovník. Je prijímateľom sociálnej služby špecializovaného zariadenia MAJÁK, n. o., ktorý, žiaľ, nikdy nepoznal domov a rodinné zázemie. Navyše mu bolo v ranom detstve diagnostikované závažné zrakovo-sluchové postihnutie, ku ktorému sa pridružili ďalšie zdravotné problémy, vo veľkej miere obmedzujúce kvalitu života. Otec mu zomrel, a keďže sa mama o neho nestarala, bol už od troch rokov postupne umiestňovaný do rôznych špeciálnych inštitúcií. Pre stále sa zhoršujúci zdravotný stav sa mu nepodarilo ukončiť ani stredoškolské vzdelanie. Napriek tomu to nevzdal, a ako sa hovorí, o svoje miesto na zemi zabojoval.

Vďaka arteterapii a, ako inak, dobrým ľuďom vôkol začal Martin osobnostne napredovať a dosahovať ďalšie a ďalšie pokroky. Môžeme povedať, že to boli také malé zázraky, ktoré ho na jednej strane motivovali k ďalším a na strane druhej ho naučili radovať sa z každej maličkosti. Prostredníctvom svojich obrazov, ktoré sú naozaj výnimočné a veľmi pestré, sa o tieto bežné radosti chce podeliť a zároveň odovzdať svoje vnímanie okolia.

Len s obdivom môžeme hľadiť na to, čo všetko sa mu podarilo so štetcom dokázať, a zároveň by sme si ho mali vziať za vzor. Napriek ťažkému životnému osudu si stále vie urobiť svet krásnym. Jeho pozitívny pohľad na život a krásnu dušu potvrdzuje i plánovaný zámer predať svoje diela a výťažok venovať na charitatívne účely.

Hlavným organizátorom a zostavovateľom výstavy je Eduard Buraš, riaditeľ združenia FEMAN, a spoluorganizátorom MAJÁK, n. o., s kurátorom výstavy Helmutom Bistikom.

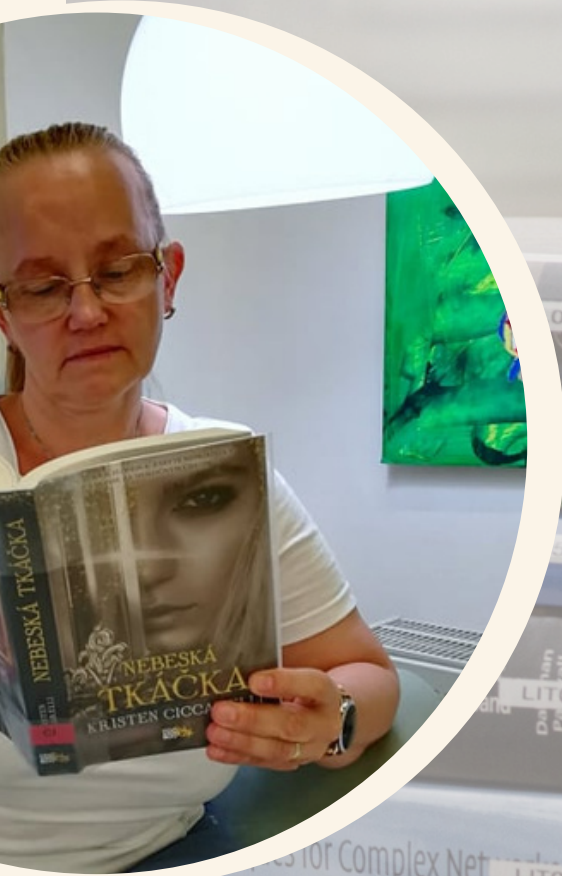
Výstava 12 svetov – ilustrátori súčasnej českej knihy pre deti

Výstava ilustrácií v LitParku návštevníkom predstavila tvorbu mladšej generácie českých ilustrátorov detských kníh a komiksov. Kurátor Radim Kopáč do nej vyskladal 12 mien, ako napr. Lucie Lomová, Vendula Chalánková, Petr Nikl, ktoré predstavil krátkym medailónikom a niekoľkými vybranými ilustráciami. Väčšina z nich za svoju prácu získala rôzne ocenenia.

Výstavu poskytlo České centrum Bratislava.

Rubriku Naša – vaša knižnica pre vás pripravila *Viera Ristvejová*

Tímea Labinová,
pobočka ZŠ Bukovecká 17 a pobočka ZŠ Starozagorská 8

Naša kolegyňa Tímea má veľký prehľad o tom, čo práve vychádza aj aké to je, pretože má široký čitateľský záber. Rada číta krimi, trilery, fantasy, romantickú aj historickú literatúru. *„Naposledy som čítala trilógiu od Kristen Ciccarelli – ISKARI: Posledný Namsara, Uväznená kráľovná a Nebeská tkáčka. V tejto fantasy trilógii vedú ľudia vojny s drakmi. Jedno dievča má za úlohu ich všetkých zabiť.“* Je ním princezná Asha. Privoláva ich rozprávaním starých legiend. V prvej časti musí skoliť Kozua, prvodraga. *„Trilógiu odporúčam každému, kto má rád fantasy a dobrodružstvo, napätie, lásku a drakov.“*

Lucia Bačíková,
pobočka LitPark

„Milujem históriu, preto jeden z mojich obľúbených žánrov sú práve historické romány alebo aj fakty z histórie, ktoré nájdeme v náučnej literatúre,“ vraví Lucka. *„Ďalší obľúbený žáner je fantasy, sci-fi, rada sa knihami prenesiem napr. do budúcnosti alebo iného sveta a spoznám tak nové miesta, bytosti, pri ktorých si poviem, akú užasnú fantáziu má autor. Ďalej siaham aj po životopisoch, okrem vymyslených príbehov mam rada aj tie, ktoré píše život sám, ako sa hovorí.“*

Naposledy si vybrala klasiku a prečítala si Annu zo Zeleného domu. Ako sama hovorí, k jej príbehu sa dostala ešte ako dieťa prostredníctvom známej minisérie a bola to láska na prvý pohľad. *„Taktiež mam rozčítané Juvenílie od Jane Austen. Je to zväzok poviedok a básní z čias jej mladosti. Obidve knihy sa mi veľmi páčia, pri Anne sa človek, ktorý ma rád oddychové čítanie, históriu, romantiku, sklamať nemôže. A pri Juveníliách je zaujímavé vidieť autorkine začiatky. Páči sa mi, že môžem cez ňu vidieť dobu, v ktorej žila. Odporúčala by som to všetkým romantikom, ľuďom, ktorí majú v práci toho veľa a potrebujú si trocha oddýchnuť.“*

**Dagmar Vaníková,
odborný knihovník,
úsek akvizície, katalogizácie a ochrany
knižničného fondu**

„Čo rada čítam? Všetko, čo ma zaujme,“ hovorí o sebe naša Dada. „Predpokladom je dobrá anotácia a dobrý začiatok knihy. Ak má vtiahne do deja, má vyhraté. Čítam trilery, literatúru young adult, romány, ale najviac milujem fantasy.“ Naposledy prečítala knihu Veriť znova od Mony Kasten. „Je to kniha zo série o vysokoškolákoch, ich láskach, problémoch a, samozrejme, o pekných a sexy chlapcoch,“ smeje sa. Hlavná postava Dawn Edwardsová pristihla svojho milého s inou a odvtedy zanevrela na chlapcov. Vrhla sa na štúdium a svoj sen stať sa spisovateľkou. Publikuje na internete, no tají to. Prekonať problémy jej pomáha i kamarát Spencer, ktorému nie je ľahostajná, a nemá ani tušenie, že i on, rovnako ako ona, toho veľa skrýva. „Odporúčam to všetkým dievčatám a ženám, ktoré si chcú spríjemniť deň a jednoducho sa chcú nechať unášať romantikou.“

Rubriku Diagnóza: čitateľ pre vás pripravila
Michaela Dúcsová

Prečítať leto s knižnicou sa oplatí, presvedčte sa sami...

Dôkazom sú pestré zábavné aktivity v rámci celoslovenského projektu „Prečítané leto“ plné inšpirácií a rád, ako sa dá tráviť prázdninový čas. To ale nebolo všetko, čo knižnica ponúkala. Kreatívne tvorivé dielne, súťaže a rôzne zážitkové čítania čakali aj na návštevy malých táborníkov z košických prímestských táborov v LitParku a v ZOO Košice. Súčasťou leta boli už tradične aj výstavy. Výstava porcelánových bábik v ruských dobových kostýmoch a výstava ilustrácií 12 svetov dopĺňali interiér LitParku. Diela hendikepovaného umelca Martina Kovalíka zase Nezábudku.

Letné aktivity prebiehali podľa individuálneho časového harmonogramu pobočiek, konkrétne v troch mimoškolských a jednej školskej, ale vždy v dopoludňajších hodinách. Program nebol nenáročný, skôr hravý, prispôsobený aj tým menším deťom. O podujatia bol veľký záujem, preto si účasť bolo potrebné vopred rezervovať.

Kto sa rozhodol prísť, veruže sa s nami nenudil. Veľa sme si čítali a ešte viac sa rozprávali... Ako inak, nezabúdali sme odporúčať vhodnú literatúru.

Ako je to v tom citáte?

Keď nepríde hora, musíte vy? No možno nie úplne takto, ale my sa niečím takýmto teda riadime.

Aj preto ste nás mohli stretnúť v rôznych putovných letných čítárňach, v ZOO Košice, v MČ Košice – Nad Jazerom alebo v zábavnom areáli Anička.

Keď sa však ani náhodou nechcete stať súčasťou takýchto spoločných aktivít... môžete si nikým nerušená/ý popozerať ponúkané výstavy alebo si hoci len tak poleňošiť v detských kútikoch. Môže to byť pre vás rovnako zábavné.

Čo vy na to?

Ak ste nás pozorne počúvali, veľa ste sa dozvedeli a tiež naučili...

Kto chcel, mohol sa i kreatívne presadiť, priestoru bolo až až...

A že bolo u nás veselo, môžu potvrdiť aj títo malí táborníci z mestských prímestských táborov, ktorých návštevy sú tradičnou súčasťou našich aktivít.

Rubriku Fotoreportáž pre vás pripravila *Viera Ristvejová*

Dominika KOVÁČOVÁ

Ambasádorka

Knižnice pre mládež mesta Košice

Rod zeme a krvi (séria Mesto Luny – 1. časť)

Sarah J. Maas

Sarah J. Maas, rodená Newyorčanka, autorka bestselling young adult fantasy sérií Trón zo skla a Na dvore z trňov a ruží, prišla s novou sériou Urban Fantasy Mesto luny. Prvý diel, Rod zeme a krvi, zo zamýšľanej trilógie vyšiel v angličtine 3. marca 2020 a získal si srdcia čitateľov po celom svete. Zároveň titul získal cenu Goodreads Choice Awards za najlepšie fantasy.

Hlavná hrdinka, 23-ročná polo-férka, polo-človek, Bryce Quinlanová, žije divokým životom plným nočných zábav a všetkých hriechov s nimi spojených. Žije so svojou najlepšou priateľkou Danikou, mladou alfou vlkoletej svorky Démonov, a spolu sa oddávajú pomerne bezstarostnému životu. Až pokiaľ Daniku a celú jej svorku nezavraždí neznámy démon. Po dvoch rokoch je podozrivý za mrežami, ale vraždy sa začínajú nanovo a nápadne sa podobajú na vraždu Bryceiných priateľov. Bryce a neslávne známy padlý anjel Hunt Athalar sa teda púšťajú do vyšetrovania ich vraždy.

Na začiatok musím upozorniť, že Sarah je mojou najobľúbenejšou aktívnou autorkou. Po sériách Trón zo skla a Na dvore z trňov a ruží som sa nevedela dočkať ďalšej série, ktorá, ako som očakávala, nesklamala. Sarah je perfektným príkladom young adult autora, a teda túto knihu (a aj všetky ostatné knihy z jej tvorby) odporúčam starším čitateľom s ohľadom na časté grafické scény (vraždy, sex, drogy, alkohol atď.).

Zo začiatku, ako to už v takýchto fantasy sériách býva, je problém zorientovať sa v deji a histórii, z ktorej príbeh vychádza. Svet Mesta Luny je prepustený rôznymi rasami a bytosťami s rôznymi schopnosťami inšpirovanými z rôznych kultúr a folklóru nášho sveta. Sarah sa podarilo tieto bytosti z bájok zakomponovať do moderného mesta našej doby, kde mágia a moderná technika pracujú ruka v ruku. Hlavní hrdinovia sa nepretržite stretávajú s novými charaktermi a miestami, čo by sa niektorým čitateľom mohlo zdať až príliš mäťúce.

Bryce môže pre niekoho pôsobiť ako problematická a svojím spôsobom života sa môže javiť ako „ľahké dievča“. Autorka nepodporuje zaužívané stereotypy a necháva na čitateľovi rozhodnutie, čo je pre neho morálne správne a čo nie. Bryce a ani Hunt Athalar (a vo svojej podstate všetky vedľajšie postavy) nie sú vykreslení ako bezchybní a vidieť ich posun v charakteroch počas celého príbehu. Postavy sú prepracované a vynikajúco zakomponované do deja.

Keďže som sa do knihy začítala s veľkými očakávaniami, mierne ma sklamal pomalší rozbeh príbehu. Po pár kapitolách ale Sarah ukázala, prečo jej u mnohých patrí prvenstvo v tomto žánri. Zvraty, odhalenia, zistenie, že nič nie je len čierne alebo biele, napätie a emočný kolotoč ma sprevádzali až do konca knihy. Ak ste fanúšikom Victorie Aveyard, Holly Black alebo ste čítali predchádzajúce série Sarah, táto kniha vás zaručene nesklame. Druhý diel (v anglickom jazyku) je plánovaný na rok 2022.

Moje záverečné hodnotenie je 10/10 padlých anjelov.

Veronika ZAMBOVÁ

Ambasádorka

Knižnice pre mládež mesta Košice

Chlapec, čo nasledoval otca do Osvienčimu **Jeremy Dronfield**

Ak vás zaujímajú príbehy z obdobia 2. sv. vojny, holokaustu, určite siahnite po tejto knihe. Chlapec, čo nasledoval otca do Osvienčimu je knihou, ktorá opisuje hrôzy 2 sv. vojny, ako sú aj vyvlastňovanie majetkov a transporty občanov do koncentračných táborov. Kniha sa opiera o záznamy z tajného denníka Gustava Kleinmanna. Príbeh sa začína v roku 1939 vo Viedni, kde rodina Kleinmannovcov žije svoj pokojný, skromný život. Otec pracuje ako čalúnnik a mama sa stará o domácnosť a ich štyri deti. Po pripojení Rakúska k Nemecku sa život tejto rodine začne komplikovať. Otec prichádza o prácu, susedia a kamaráti sa im obracajú chrbtom a ubližujú im, ako keby ich ani nepoznali.

Najväčšia rana pre rodinu však príde vtedy, keď otca a jedného zo synov zatknú nemecké vojská a odvedú ich na transport do koncentračného tábora Buchenwald. V koncentračnom tábore zažívajú nekonečné hrôzy fyzického, ale aj psychického utrpenia, ktoré sa im podarí obom zvládať len vďaka tomu, že sú spolu. Príde ale čas, keď sa otca rozhodnú premiestniť do Osvienčimu, čo sa už pomaly rovná rozsudku smrti. Fritz teda stojí pred nie veľmi ľahkým rozhodnutím... nechá odísť otca samého alebo sa k nemu pridá? Kniha sa číta ľahko aj napriek tomu, že je písaná rozprávaním, páči sa mi jej rozdelenie kapitol aj to, ako autor na posledných stranách má kapitolu „poznámky“, kde sa dozvieme zaujímavé doplňujúce informácie.

BRAŇO JOBUS

— “ —

„Manželka mi omylom vyhodila moje milované tepláčky Muflóna Ancijáša do zberného dvora a ja som ich tam bol hľadať. Tak sa mi tam zapáčilo, že som o tom napísal knihu.“

— ” —

ODMALIČKA CHCEL PÍSAŤ KNIHY

Spisovateľ Braňo Jobus je detským čitateľom určite známy. Kam príde, rozdáva nielen knižné múdrosti, ale aj humor. Každý, kto ho pozná, to určite potvrdí. Kde je Braňuško, ako ho mnohí volajú, tam je proste sranda. Spisovateľ, muzikant, recesista. Lenže nielen to ho charakterizuje. V našom rozhovore odpovedal na mnohé otázky a pevne veríme, že vás jeho odpovede pobavia a že sa pri čítaní nebudete nudiť.

Čitatelia našej knižnice už Braňa poznajú, neraz mal u nás besedu s malými čitateľmi, ale aj hudobný koncert v meste. Keď sa povie Košice, vybaví sa mu nezabudnuteľný spoločný koncert jeho skupiny Karpatské Chrbáty a legendy Pražský výběr. Na základe odpovedí na ďalšie otázky možno povedať, že je Braňo šťastný človek. Keďže sme knižnica v prvom rade pre malých čitateľov, zaujímalo nás, akým bol dieťaťom, žiakom a čím chcel ako dieťa byť. „*Bol som dobré decko. Hravé. A rád som vymýšľal. Bol som i dobrý žiak, mal som samé jednotky a dvojky. A odmalička som túžil byť spisovateľom. Chcel som písať rozprávkové knihy a mať hudobné skupiny.*“

Keď však príde na to, akým bol čitateľom, odpoveď možno prekvapí. Prečítal totiž len knihu Dracula. Ani dnes to s ním a čítaním nie je ružovejšie. No to neznamená, že ho knihy nezaujímajú. Podľa jeho slov má predčítačku. Čítava mu jeho žena. Majú radi knihy z obdobia druhej svetovej vojny. Páčilo sa im Mengeleho dievča, Utielol som z Osvienčimu, Čo Danthe nevidel, Odsúdení prežiť a podobne.

Braňo je hudobník, no každý, kto ho počul hrať i spievať, uzná, že je jednoducho výnimočný. V skupine Vrbovskí víťazi, ktorá je slovenskou alternatívnou rockovou skupinou, hrá na skutočne netradičných hudobných nástrojoch, ktoré sú podomácky vyrobené. Vie však hrať i na normálnych hudobných nástrojoch, čo dokazuje v ďalších dvoch skupinách, v ktorých hrá.

Zo sveta cez Zberný dvor do Načisto Harašimi

Braňova detská tvorba je plná zaujímavých postavičiek a humoru. Debutoval Láskavými rozprávkami o víle Agapé, ktorá býva v päťposchodovom dome so svojimi dcérami. Každá z nich rozpráva príbeh o inej podobe lásky. V iných knihách vystupuje prazvláštne zviera – muflón Ancijáš. A je to kamionista. Nadovšetko miluje svoje tepláčky a rád robí druhým radosť. Spolu s kamarátkou dáždovkou Milicou precestuje celý svet. Do Číny vezie klince na stavbu priehrady, na Čukotku ryžu, do New Yorku konzervované rybičky, do Ekvádoru nohavice a do Afriky cencúle.

V knihe Zberný dvor sa venuje aj environmentálnej tematike. Čo ho k tomu viedlo? Musel si urobiť netradičný výlet. „*Manželka mi omylom vyhodila moje milované tepláčky Muflóna Ancijáša do zberného dvora a ja som ich tam bol hľadať. Tak sa mi tam zapáčilo, že som o tom napísal knihu.*“

Po Láskavých rozprávkach prišli i Zázračné. V nich sa malá Blaženka stretáva s láskou aj nenávisťou, odvahou aj zbabelosťou, dobrom, pýchou, so slobodou či hanbou. A oslovujú opäť čitateľov všetkých vekových kategórií.

A vedeli ste, že existuje Ústav rozvoja a nahrávania snov? Nie? V knihe Plajko sa o ňom môžete dočítať. Stačí zavolať a objednať si, o čom by ste chceli snívať. A japonský prístroj Načisto Harašimi vám pripraví sen podľa želania. No keď sa pracovníci ústavu dozvedia, že existuje spôsob, ako sa sny môžu stať skutočnosťou, nedá im to spávať. Na Slovensko totiž prichádza spoločnosť, ktorá navonok vyrába vankúšiky a textilné hračky, no v skutočnosti vlastní Plajka. Handrovú bábiku, ktorej prítomnosť spôsobí naplnenie akéhokoľvek sna. Aké to môže byť zábavné, ale i nebezpečné, keď sa niektoré sny začnú naozaj plniť.

Zvon v obývačke

Muflón Ancijáš, žubrienky inštalatérky, komisár Mrodge alebo Štefan Drco, čo vyhral kopu hnoja. Braňove knihy sú plné svojráznych postavičiek a humorom, ale aj múdрым posolstvom sa v nich určite nešetrí. O tom, že knihy môžu deťom i pomáhať, svedčí i kniha Ako šarkan Kyber Šikana pristál na streche základnej školy. V nej prichádza svetoznámy japonský výrobca Kakos Sikana na Slovensko vo svojom vynáleze Kyber Šikanovi. Je to bezpilotný dron veľký ako sedemposchodová bytovka a dokáže skenovať všetky internetové siete, keď nad nimi prelieta. A vždy sa zastaví na mieste, kde niekto niekomu cez internet ubližuje. Deťom príbeh zábavnou formou približuje nástrahy a následky kyberšikany.

Avšak jedna detská kniha sa z kategórie humorných vymyká. Kniha Zvon. Rosanka má choré srdiečko. Radko, jej kamarát, nájde recept na to, ako svojej chorej kamarátke pomôcť. Dostane sa mu do rúk zápisník, do ktorého si Rosanka písala rozprávku. Radko sa rozhodne v jej príbehu pokračovať. A nielen to, chodíva jej ho do nemocnice čítať. Príbeh je i o víle Duchoslave, o uhľobarónovi a jeho nepodarenom synovi, ktorý vílu premenil na včeliu kráľovnú. Zrušiť kľatbu pomôže iba to, čomu sa tri mesiace forma robí, tri minúty do nej leje a tri dni čaká, ako to dopadne. Je to zvon. Keď dokáže pomôcť premenenej víle, nedokázal by pomôcť aj chorej Rosanke? Však má srdce. *„Keďže sa v živote dejú aj takéto vážne veci, nemyslím si, že je zlé o tom písať. A navyše keď už mám doma ten zvon.“*

Zvon? Pýtate sa. Nuž áno, Braňo Jobus je jednoducho recesista. *„Nechal som si odliat 50-kilogramový vežový zvon, ktorý mám v obývačke,“* prezrádza. *„Vážim si, že sa moje knihy deťom páčia a že sa z nich tešia. Už ich mám predaných skoro stotisíc.“*

Knihovníčka Máriška

Tento svojský spisovateľ a hudobník je expert na zaujímavé mená pre postavy jeho kníh. Tá najnovšia vo výnimočnosti rozhodne nezaostáva. Máriška Bombrlkatá žije v Údolí dutých hláv. *„Je to knižná novinka, no napísaná je už dávnejšie, pretože najskôr vychádzala mesačne v jednom detskom časopise. A vďaka Máriške majú deti možnosť spoznať trochu knižnicu a čaro zaujímavosti kníh. Dej knihy sa odohráva v Údolí dutých hláv, kde nikto nečíta knihy a nikto nechodí do knižnice. Pani knihovníčka Máriška Bombrlkatá však so svojím pojazdným obytným privesom prichádza všade tam, kde potrebujú jej pomoc. Detský čitateľ zisťuje, že pri záchrannej akcii, no i mnoho rás v živote pomôžu práve knihy.“*

S týmto životným poznaním pomaličky zoznamuje aj svojho malého synčeka. „Jonáško už má niekoľko oblúbených kníh. Čítavame si spolu každý deň. Samozrejme, zatiaľ sú to väčšinou leporelá. Najradšej má tie o zvieratkách a dopravných prostriedkoch.“

Čítanie z Braňových knižiek si neužíva iba Jonáško. Keďže nás ešte stále morí pandémia, mnohí autori i knižnice sa snažili a snažia hľadať spôsoby, ako dostať knihy k čitateľom. Braňo zaviedol Jobusov karantenníček. Videá, v ktorých zo svojej obývačky načítaval ukážky zo svojich kníh, si môžete pozrieť na jeho facebookovej stránke Branislav Jobus. A uvidíte tam i jeho spomínaný zvon. ©

Prirodzene, každý spisovateľ povie, že lepšie by bolo ísť „do sveta“, do knižníc, do škôl. Medzi čitateľov. A Braňo nie je výnimka. Čo mu teda najviac chýba z čias bez kovidu? „Z normálneho života mi chýba práve ten ‚normálny život‘ s kontaktom s mojimi čitateľmi na besedách,“ usmieva sa spisovateľ.

Rubriku Knihopísači pre vás pripravila *Michaela Dúcsová*

Alžbeta Uríková
OZ Krajina čitateľov

V súčasnosti mama na plný úväzok, no po nociach neúnavná hľadačka najkrajších detských kníh u nás a za hranicami. Jej blog Malý pampúch sa dostal do desiatky najlepších slovenských knižných blogov.

Múdre hranie – knihy patria deťom do rúk

Pulty kníhkupectiev sa každý mesiac plnia novými knihami pre najmenšie deti. Nájst medzi nimi také, ktoré by boli primerané veku detí v škôlkach a zároveň boli pekné obsahom aj spracovaním, vie byť veru náročné. Preto sme pripravili zoznam, ktorý vám môže pomôcť s výberom kníh práve do vašich škôlok.

Knihy sme rozdelili do niekoľkých kategórií, aby sa vám vyberalo ešte jednoduchšie: knihy na predčítanie, obrázkové knihy (picture books), náučné knihy a básničky.

Radi by sme ešte pripomenuli, že **knihy patria deťom do rúk**. Krásne obálky predsa tak lákajú k listovaniu! Vďaka blízkosti a dostupnosti si deti budujú vzťah ku knihám a čítaniu. Vyhradte teda v triede špeciálne miesto pre malú knižnicu prístupnú deťom. Najlepšie je, ak sú v nej knihy vystavené obálkami von. Potom stačí takúto výstavkovú knižnicu doplniť truhličkou, kde si deti budú môcť voľne vyberať ďalšie knihy. Voľne dostupný knižný kútik by mal byť súčasťou každej škôlkárskej triedy.

Pri nákupe kníh do vašej škôlkárskej knižničky **odporúčame vyberať čo najširšie spektrum kníh**. Žánrovo aj spracovaním. Deti sa prirodzene zaujímajú o množstvo tém, ktoré v knihách nájdete. Okrem toho je dobré ponúknuť deťom aj široký výber spôsobov výtvarného spracovania jednotlivých kníh. Najmä obrázkové knihy sú často takmer umelecké diela, ktoré kladú dôraz na umelecké spracovanie ilustrácií. Tak sa môže formovať literárny aj estetický vkus detí.

KNIHY NA PREDČÍTANIE

Knihy na predčítanie sú najmä knihy, ktoré majú väčší rozsah textu. Často ich môžete deťom čítať na pokračovanie alebo z nich vybrať len jeden uzatvorený príbeh.

V našich škôlkach máme pekný zvyk čítať deťom pred spaním. Čítanie však rozhodne patrí aj do iných častí dňa.

Knihu môžete s deťmi napríklad vziať na škôlkárske ihrisko či záhradku. Čítanie môže byť súčasťou širších projektových okruhov, ľahko naň naviažete rôzne tvorivé aktivity. Dobré príbehy sa dajú čítať pri každej príležitosti.

OBRÁZKOVÉ KNIHY

Knihy patria deťom do rúk. Práve obrázkové knihy sú na samostatné listovanie najvhodnejšie. Je v nich totiž viac ilustrácií než textu. Dôležité však je, že aj samotné ilustrácie sú súčasťou deja a rozprávajú príbeh knihy. Ak ste s deťmi knihu čítali spoločne, ľahko sa vďaka obrázkom rozpomenú na dej. Môžu si tak knihu užívať vo svojom vlastnom tempe.

NÁUČNÉ KNIHY

Zvedavé otázky sú špecialitou všetkých detí. Odpovede môžete spolu hľadať aj v náučných knihách. Ku každej téme, ktorá deti zaujíma, nájdete určite nejakú pútavú encyklopédiu.

BÁSNIČKY

Rečňovanky a básničky sú často súčasťou života detí od narodenia. Okrem literárnych kvalít pomáhajú deťom napríklad rozvíjať reč. Tu je výber stálic aj novinek, ktoré sú určené aj deťom v škôlkach.

Zoznam titulov nájdete na stránke martinus.sk vo výbere **Múdre hranie**.

Výborný dokument o spôsobe výberu kníh do materských škôl nájdete aj priamo na webe ministerstva školstva:

Viktória Barátová, Tibor Hujdič: *Múdre hranie*

Zdrojom článku a aj iných zaujímavých príspevkov je <https://krajinacitatelov.sk/>.

Rubriku Pod lupou odborníka pre vás pripravila
Dominika Petáková

Časopis Bublina je na našom trhu od roku 2017. Začali ho vydávať štyri dievčatá s víziou a skvelými nápadmi a jeho príbeh sa začal písať na StartLabe. Našťastie ho podporilo veľa ľudí, a tak sa Bublina už štvrtý rok môžu tešiť všetky čítaniachtivé deti, ktoré obľubujú časopisy.

Bublina vychádza štyrikrát ročne a je určená deťom od 6 do 11 rokov. Každé číslo spracúva inú tému, a ako to už býva pri detských časopisoch, obsahuje rôzne veci – vystrihovačky, recepty jedál, ktoré rýchlo a jednoducho zvládne aj dieťa, tipy na výlety, komiksy, zaujímavosti Slovenska či zo sveta, pútavé vedecké fakty, tajničky, hry, tvorivé aktivity a mnoho iného. Snaží sa priblížiť súčasnému dieťaťu aj tak, že obsahuje tipy na videohry, ale samozrejme, väčší dôraz kladie na odporúčanie kníh. Autori, ktorí do Bubliny prispievajú, sa snažia reagovať na aktuálne témy a rozširovať obzory aj mladej generácii.

Tematicky už Bublina spracovala napr. povolania, folklór a tradície nielen z našej domoviny, ľudské telo, záhady či vynálezy. Niektoré čísla však hovoria aj o filozofických témach. Zaujímavé je napríklad číslo 10 (september 2019), ktoré sa venuje pojmu sloboda. Redaktorky sa v úvodnom slove prihovárajú detskému čitateľovi a hovoria o tom, čo vnímame dnes ako samozrejmé a čo vždy také samozrejmé nebolo. V čísle predstavujú osobnosti spájané so slobodou (Alexander Dubček, Václav Havel, Mahátmá Gándhí či Nelson Mandela) a aj komiksy a iné príbehy sú tematicky zamerané na formy (ne)slobody. Veľmi prístupnou a citlivou formou tak Bublina sprostredkúva deťom tento dôležitý pojem a naše základné právo.

Podobnú tému ponúka číslo 8 (marec 2019), a tou je rozum a cit. Cieľom je prinútiť deti zamyslieť sa nad tým, čo riadi naše činy a že niekedy môže byť zložité urobiť správne rozhodnutie.

Deti si môžu prečítať o tom, ako nakupovať s rozumom a citom, a teda ekologicky, o slovenských spisovateľkách, ktoré predstavovali vo svojich dielach podobné témy a hrdinky či hrdinov, ako to robila jedinečná Jane Austenová. Dočítate sa aj o tom, ako fungujú emócie a mozog, myslenie, a to nielen u ľudí, ale aj zvierat.

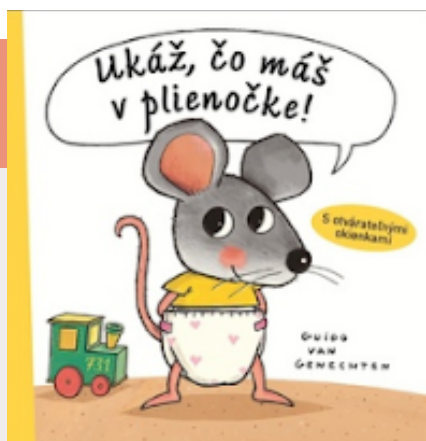
Bublina svojím konceptom pripomína český časopis Raketa, o ktorom som písala v čísle 2/2021 Sveta (z) kníh, nenapodobňuje však, ale prináša jedinečný obsah. Musím úprimne skonštatovať, že od svojich začiatkov v r. 2017 sa posunula a stále posúva a ponúka jednak skvelé témy, ale aj rôzne aktivity. Teším sa, že máme na Slovensku popri tradičnom (ale stále modernému) Slniečku aj ďalší kvalitný časopis pre deti. Navyše je zaujímavovo spracovaný aj po grafickej stránke.

Novšie aj staršie čísla Bubliny si môžete požičať v našej knižnici. Určite poslúži ako inšpirácia rodičom pri vymýšľaní aktivít pre deti, ale aj učiteľom či knihovníkom. Neváhajte a prídte si Bublínu pozrieť!

Dolistovania, priatelia! :-)

Rubriku Listovanie pre vás pripravila *Dominika Petáková*

Guido van Genechten
Ukáž, čo máš v plienočke!
predškolský vek

Milá obrázková knižka belgického ilustrátora je určená pre detičky, ktoré sa rodičia snažia odnaučiť od nosenia plienky a naučiť chodiť na nočník. V knižke nájdete jednoduchý príbeh malej myšky, ktorá už viac nepotrebuje nosiť plienočku a ukazuje tento príklad ostatným zvieratkám. Ilustrácie sú jednoduché, vtipné a lahodiace detskému oku, okrem toho obsahuje otváracie okienka, ktoré uspokojia detskú zvedavosť a niečomu deti aj priučia.

Tereza Olhová
Eva Škandíková
Posledný permoník
mladší školský vek (od 7 rokov)

Moderná rozprávka prináša príbeh osemročného Adama, ktorý sa prisťahuje z Bratislavy do Kremnice, mesta s bohatou banskou históriou. Ako to už býva, nie je z tejto zmeny nadšený, až kým... nestretné bytosť z povestí a legiend – skutočného permoníka! Obaja zažívajú veľa nového a nepoznaného, Adam spoznáva Kremnicu a jej históriu, permoník zasa svet po troch storočiach v podzemí. Ponorte sa s nimi do pekného ilustrovaného príbehu, spoznajte banskú históriu, legendy aj reč baníkov a zabavte sa na príhodách, ktoré spoločne zažívajú.

Kody Keplinger
Bolo to úplne inak
young adult

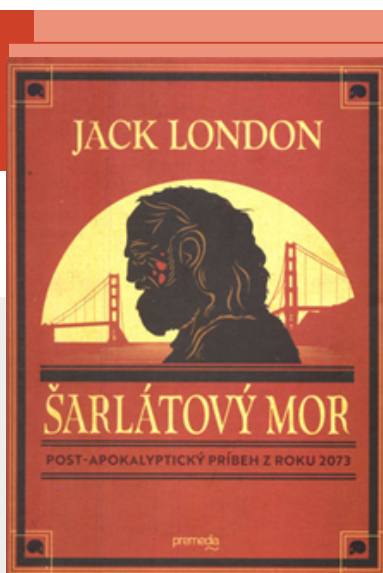
Šesť tínedžerov, ktorí prežili masaker na strednej škole v USA, sa po troch rokoch od tragédie snažia dopátrať pravdy. Príbeh odkrýva traumy, tajomstvá, ale aj to, akým spôsobom sa skresľuje skutočnosť. Veľkú úlohu tu zohrávajú médiá, ale aj ľudia, ktorí nad pravdou „vládnu“. Podarí sa Lee, Eden, Milesovi, Dennymu, Ashley a Kellie odhaliť, čo sa skutočne udialo, a ako to vlastne bolo so Sarah, ktorá sa stala obeťou streľby? A vôbec, má odhalenie pravdy po tom všetko ešte zmysel?

Monisha Rajeshová
Cesta kolem světa v 80 vlacích
cestopis

Britská novinárka Monisha Rajeshová, ktorá publikuje pre časopisy ako Time, The New York Times či The Guardian, vo svojom cestopise ponúka dobrodružné, vtipné a najmä pútavé rozprávanie o svojom cestovaní vlakmi po rôznych kútoch sveta. Okrem poetických opisov krajín, nahliadnutia do histórie aj súčasnosti krajín, ktoré spolu so svojím snúbencom navštívila, prináša úsmevné a často aj bizarné príhody s rôznymi spolucestujúcimi. Atmosféru jej rozprávania umocňuje fakt, že svet precestovala vlakmi – tými najrýchlejšími, ozaj luxusnými, ale aj zastaralými, v ktorých cestovanie trvá naozaj večnosť.

Jack London
Šarlátový mor (The Scarlet Plague)
novela

Aktuálne a nadčasové dielo, popisujúce takmer úplné vymretie ľudstva počas pandémie šarlátového moru, vyšlo pred viac ako storočím, v roku 1915, rok pred autorovou smrťou.

Rozprávačom tejto postapokalyptickej novely odohrávajúcej sa v roku 2073, šesťdesiat rokov po pandémii, je kalifornský profesor angličtiny. Na sklonku svojho života jeho zdivočení vnuci, vyrastajúci v úplne inom, primitívnejšom svete, odmietajú veriť, že svet niekedy mohol vyzeráť aj ináč a ľudstvo nemuselo každý deň bojovať o svoje prežitie.

Pavol Rankov
Princezné a princovia
od 10 rokov

Rankov po viacerých oceňovaných dielach pre dospelého čitateľa debutuje aj ako autor literatúry pre deti. Jeho rozprávky nie sú ani klasické, ani moderné, sú však svojské, aktuálne a blízke súčasnému detskému čitateľovi. Z každej vyplynie ponaučenie a duchaplné posolstvo, sú plné neošúchaných príbehov, láskavého humoru, no nie každá rozprávka má šťastný koniec. Nájdete tak mnoho tém na rozhovor s deťmi a tie sa môžu priučiť empatii a etike.

Christine Nöstlinger

**Tajný denník: Susi – Tajný denník: Paul
(Liebe Susi, lieber Paul)**

od 10 rokov

Paul a Susi sú spolužiaci a obaja si píšú denníky. Paul sa po čase strávenom na vidieku sťahuje s mamou späť do mesta, no tentoraz bez otca. Nechce sa mu, no aspoň sa môže vrátiť do svojej starej školy. Jeho kamaráti sa však úplne zmenili, najmä Susi, ktorá ešte nedávno bola jeho najlepšou priateľkou, si ho teraz vôbec nevšíma. Susi to však vidí naopak – to Paul je ten, ktorý sa zmenil, stále sa vychvaľuje, vymýšľa si a je namyslený.

Z ich denníkov sa dozvieme, ako rozdielne sa pozerajú na tie isté udalosti a že nie všetko je také, ako sa zdá, niekedy sú veci omnoho zložitejšie.

Jean-Noël Fabiani

**Neuvěřitelné dějiny lékařství
(L'incroyable histoire de la médecine)**

od 12 rokov

Zaujímavý a vtipný komiks vhodný ako pre deti, tak pre staršiu generáciu, pre laikov i odborníkov – pre každého, kto sa chce zábavnou formou dozvedieť viac z histórie medicíny a jej záhad a tajomstiev. Láhkou a hravou formou predstaví lekárstvo od počiatkov ľudskej existencie až do súčasnosti, pričom sú tu načrtnuté súdobé výskumy, ale aj náhľady, ako by mohla medicína vyzeráť v budúcnosti. Dozvieme sa o boji s epidémiami, o počiatkoch anestézie, o neurológii, oftalmológii, genetike či ako funguje klonovanie a ako sa dá v lekárstve využiť.

Paolo Mori

Ethnos

Od 14 rokov

Strategická fantasy hra, v ktorej sa hráči snažia využiť kmene rôznych fantastických národov – obrov, trpaslíkov, elfov, kentaurov a ďalších – na obsadenie bájnej ríše Ethnos. Vojny a vzbury totiž spôsobili, že obyvatelia nemajú silného vodcu, ktorý by ich viedol.

Hrá sa na tri veky a hráči sa obsadzovaním územia snažia nazbierať čo najviac bodov. Hra je riadená kartami a vo svojom ťahu môže hráč buď potiahnuť kartu z ponuky, alebo zahrať karty rovnakej farby či rovnakého národa z ruky, vyberie vodcu, obsadí príslušné regióny a uplatní zvláštne schopnosti kariet. Hru môže hrať naraz až 6 hráčov a dokončíte ju do 60 minút. Prekvapením je hracia plocha v podobe územia Slovenska a jeho krajov.

Rubriku Novinky z našej poličky pre vás pripravili *Zuzana Sedláková* a *Dominika Petáková*

Po stopách knižnej histórie alebo Kde študoval Hviezdoslav?

Na svete existuje množstvo knižníc, ktoré sú niečím iné, zaujímavé, sú ultramoderné alebo sa nejakým spôsobom zapísali do histórie. My by sme vám v jesennom čísle nášho časopisu, aj vzhľadom na to, že prišiel začiatok školského roka, rady predstavili **jedinečnú školskú knižnicu sídliacu pod Tatrami, v Kežmarku**. My sme sa tam vybrali na výlet (poniektorí už niekoľkýkrát) a veru bolo (zasa) čo vidieť aj počúvať!

„Vitajte v najväčšej školskej historickej knižnici v celej strednej Európe,“ s týmito slovami začína prehliadku tejto unikátnej knižnice pani sprievodkyňa v prvej miestnosti, kde police siahajú až po strop a ukrývajú ozajstné knižné poklady. Knižnica vznikla na kežmarskej škole, keďže študenti aj učitelia potrebovali učebné pomôcky a škola bez kníh fungovať predsa nemôže... Pôvodne išlo o mestskú školu (12./13. storočie), potom gymnázium a od 19. storočia lýceum. Prvá zmienka o knižnici pochádza z roku 1600. V 17. storočí nastalo pre školu zložitejšie obdobie, keďže evanjelická cirkev následkom rekatolizácie prišla o kostol a školu a spolu s ňou aj o knižnicu. To pokračovalo aj v 18. storočí.

Kežmarské lýceum a jeho knižnicu navštevovali slávne osobnosti nášho literárneho života – Pavol Országh Hviezdoslav, Martin Rázus, Ján Chalupka, Martin Kukučín, Karol Kuzmány, Pavol Jozef Šafárik, Ladislav Nádaši-Jégé, Jonáš Záborský a iní, ale aj maliari (Ladislav Medňanský), vedci (Aurel Stodola, Jur Hronec), jazykovedci a historici (Samuel Czambel), filozofi či ekonómovia. Knižnica obsahuje knihy z rozmanitých vedných oblastí a v rôznych jazykoch, keďže na kežmarskej škole sa vyučovalo v niekoľkých svetových jazykoch.

Vládla tam rasová, národnostná aj náboženská tolerancia, a aj preto bola jednou z najprestížnejších škôl Rakúska-Uhorska. Zaujímavosťou je, že množstvo zväzkov bolo knižnici darovaných, nie zakúpených – od študentov a bývalých študentov, mešťanov, učiteľov atď. Za najvýznamnejšieho darcu sa považuje šľachtic Teodor de Jóny, po ktorom aj pomenovali jednu miestnosť lyceálnej knižnice. Tento bývalý študent kežmarskej školy knižnici daroval svojich vyše 15-tisíc zväzkov, ktoré počas svojho života zozbieral (a údajne aj prečítal).

Asi najvzácnejším zväzkom fondu je originál kroniky mesta Kolín nad Rýnom z r. 1437, v pôvodnom a nereštaurovanom stave, no knižnica disponuje ešte staršími rukopismi. Obsahuje 55 prvotlačí, tzv. inkunábulí (prvých tlačených kníh od vzniku kníhtlače), okrem toho by sme tam našli originály rôznych kníh, rukopisov, periodiká (noviny a časopisy, ročenky atď.) zo 17. – 20. storočia aj hudobniny. Dokopy má až 150 000 zväzkov kníh! Samozrejme, ide o historickú zbierku nevyčísliteľnej hodnoty, a teda nie je možné sa knihami len tak „prehrabávať“; na štúdium kníh musíte mať špeciálne povolenie a väčšinou sa na ne chodia pozerať študenti a bádatelia nielen zo Slovenska. Budete však mať možnosť aspoň letmo a cez sklo vitríny nazrieť do starého šlabikára, vzácneho pamätníčka a dokonca uvidíte originál slávnej knihy Orbis Pictus Jana Amosa Komenského.

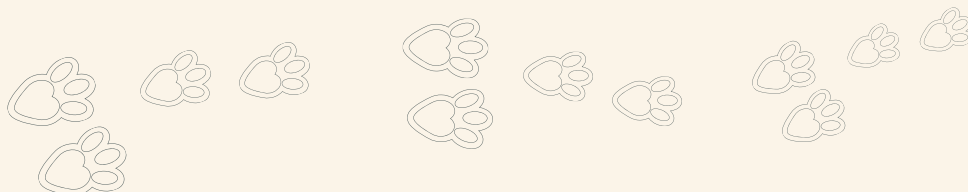
Knižnica sídli v terajšej budove lýcea od roku 1775, odkedy prešla rekonštrukciami. Je umiestnená na dvoch poschodiach budovy a pozostáva z niekoľkých miestností. Návštevníci si môžu pozrieť stále expozície, ale vždy je pre nich pripravená aj iná, tematická výstava (v súčasnosti je to výstava venovaná 100. výročiu úmrtia P. O. Hviezdoslava). V budove knižnice si okrem množstva vzácných kníh môžete prezrieť aj výstavu sakrálnych predmetov, ručne maľované erby a ukážku reštaurovania zväzkov. A možno sa dozviete aj to, čo v mladosti povystrájali študenti lýcea (dokonca aj Hviezdoslav!) a aké tresty za to dostávali.

Lyceálna knižnica je národnou kultúrnou pamiatkou a predstavuje ozajstný skvost medzi knižnicami. Ak aj nie ste knihomoli, rozhodne odporúčame urobiť si výlet do Kežmarku a navštíviť toto miesto dýchajúce históriou, kde študovali naši nielen literárni velikáni. Zo skvelého odborného, pútavého aj vtipného výkladu pani sprievodkyne sa dozviete mnoho zaujímavostí, pozriete si (nielen knižné) exponáty a ponoríte sa na chvíľu do atmosféry slávneho kežmarského lýcea a jeho historickej knižnice. A keď už budete v Kežmarku, neobídte ani kostoly stojace hneď pri budove lýcea a za návštevu rozhodne stojí aj kežmarský hrad. Máte sa na čo tešiť! :)

Pre viac informácií navštívte webovú stránku lýcea: www.ecavkk.sk.

Kto by nepoznal výmyselníčku Alicu, ktorú zaujme okolo bežiaci králik s hodinkami? Zvedavé dievča sa rozbehlo za ním, veď takého čudesného tvora nevidíte každý deň. V krajine zázrakov zažila zaujímavé veci a stretla veľmi zaujímavých ľudí. Chceš sa do tejto krajiny pozrieť aj ty? Tak neváhaj a skoč do králičej nory!

ÚLOHA
Č. 1

Mačka Šklabka je výnimočný tvor. I Alica sa s ňou stretla krátko po svojom príchode do krajiny zázrakov. Čo ti chce povedať? Rozlúšti šifrovaný nápis a dozvieš sa to.

Ein žadký, okt úbldi, ej ja tranýtes.

ÚLOHA
Č. 2

Alica má bohatú fantáziu. Máš ju aj ty? Vymysli si a doplň v príbehu vynechané slová:

Bol raz jeden ..... králik. Žil na .....
Každé ráno vyšiel pred ..... a kontroloval počasie.

V krajine zázrakov ho veľmi .....

Bol ..... a protivný. No mal aj dobrú vlastnosť. A tou bola .....
..... a na prechádzky ku .....
Nemal rád ..... a s obľubou rozprával .....

..... Vždy večer zaliezol do .....
a popíjal .....
..... Aj v noci rád kontroloval .....
....., ale to už nikto nevidel, lebo bola .....

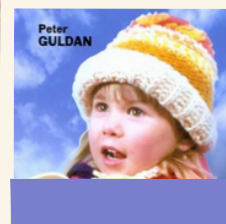
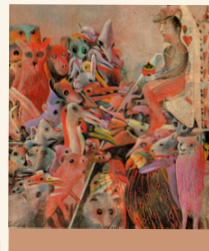
ÚLOHA
Č. 4

Klobučník má na svojom stole vždy veľa šálok. Je to preto, že šálky sa mu nesmierne páčia, ale aj preto, že nerád umýva riad. Vymaľuj mu jednu krásnu šálku i ty.

ÚLOHA
Č. 5

Hupky a dupky si z vás vystrelili. Zamiešali knižku o Alici medzi ostatné a vymazali názvy. Myslia si, že bude náramne smiešne, keď nebudeš vedieť, aké knižky s Alicou pomiešali. Zvládneš to?

Ak sa o svoje výtvary s nami chcete podeliť, zašlite nám ich poštou, e-mailom, prostredníctvom sociálnych sietí alebo prineste do knižnice.

Rubriku Hlavička pre vás pripravila *Michaela Dúcsová*

SEPTEMBER 2021

1. septembra 2017

bolo otvorené najväčšie kníhkupectvo
na svete Book Garden v Teheráne

1. septembra 1979 vyšlo prvé vydanie knihy
Nekonečný príbeh od Michaela Endeho

† 2. september 1973

– J. R. R. Tolkien

* 9. septembra 1828

– Lev Nikolajevič Tolstoj

* 13. septembra 1916

– Roald Dahl

† 14. septembra 1321

– Dante Alighieri

* 15. septembra 1890

– Agatha Christie

† 21. septembra 19 pred Kr.

– Vergílius

* 21. septembra 1947

– Stephen King

† 25. septembra 1970

– Erich Maria Remarque

30. septembra 1452 bola vytlačená prvá
kniha na svete – dvojzväzková Biblia
nemeckého kníhtlačiara Johannes
Gutenberg

OKTÓBER 2021

* **9. október 1936**
- Ľubomír Feldek

16. októbra 2002
bola otvorená Alexandrijská knižnica –
Bibliotheca Alexandrina na počesť tej
starovekej

* **októbra 1854**
- Oscar Wilde

* **18. októbra 1874**
- Jozef Gregor Tajovský

* **18. októbra 1888**
- Martin Rázus

* **19. októbra 1936**
- Vincent Šikula

† **22. októbra 1885**
- Pavol Dobšinský

25. októbra 2021
je Medzinárodný deň školských knižníc

25. októbra 1955
vznikla v Báhoni prvá Slepecká knižnica
braillovských kníh

* **28. októbra 1815**
- Ľudovít Štúr

SVET (Z) KNÍH

E-ČASOPIS KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

september – október 2021 ČÍSLO IV. | ROČNÍK I | ISSN: 2729-8426